

Mari Uriondo Uriarte

*Bermeo
Bizkaia (1934)*

Aurkibidea

Biografia

[Talakoetxen](#) jaioa beti egon da itsasoari lotuta. Bere aita, *Batxiller*, arrantzalea zen eta ama San Migel auzokoa, baserritarra. Bost neba-arrebatatik laugarrena izan zen. Hamahiru urte gaz hasi zen saregile beharretan eta 49 urtez aritu zen horrexetan, 1947tik 1996ra arte, horietatik 41 maistra legez, "uzandra".

Zintak

BRM-023

- **Proiektua:** Bermeoko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Goiria Mendiolea, Nerea
- **Data:** 2010-11-15
- **Iraupena:** 59 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Goiria Mendiolea, Nerea
- **Transkribatzailea(k):** Goiria Mendiolea, Nerea

BRM-024

- **Proiektua:** Bermeoko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Goiria Mendiolea, Nerea
- **Data:** 2010-11-15
- **Iraupena:** 35 min
- **Euskarria:** Bideo digitala

Pasarteak

1. 'Batxiller', arrantzale familia

- **Erref:** BRM-023/003
- **Iraupena:** 0:01:53. **Hasi:** 00:01:19. **Bukatu:** 00:03:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Itsasoa » Arrantzontziko bizimodua eta lanak » Itsasontziko bizimodua

Laburpena:

<p>Aita Bermeoko arrantzalea zuen, Bizente Batxiller. Bere aitonarengatik datorkio Batxiller ezizena. Berari ere jende nagusiak Batxiller deitzen zion. Aita San Miguel auzoko baserritarra zen. Neba-arreba guztiek izan dute itsas munduarekin lotura, baina bera saregin bakarra.</p>

2. Eskola nazionaletan

- **Erref:** BRM-023/004
- **Iraupena:** 0:03:54. **Hasi:** 00:03:12. **Bukatu:** 00:07:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Eskola nazionaletan ibili zen umetan. Bere neba-arrebak, ostera, mojetara eta "Hermano"etara joan ziren, baina berari Gerra Zibilak harrapatu zionez, bera publikora. Gurasoek ikasketak izatea nahi zuten; hala ere, nahikoa ikasi zuenean, 13 urterekin saregin hasi zen. Etxean amarekin matematika-ariketak arrainaren prezioa kalkulatzeko egiten zituzten. 37 urterekin berriro joan zen gau-eskolara.

3. 13 urterekin saregin

- **Erref:** BRM-023/005
- **Iraupena:** 0:01:23. **Hasi:** 00:07:06. **Bukatu:** 00:08:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Sare-konpontzaileak

Laburpena:

13 urterekin hasi zen saregin beharretan "Madre Macarena" baporean Eusebio Beitia patroiarekin. 18 urterekin sotapatroi egin zen eta 21 urterekin arduradun, ugazaba-andre "uzandra". 1996. urtean erretiratu zen. "Uzandra" bakoitzak bere saregin-taldea zuen.

Transkripzioa

- Hamahiru urterako hasi nitzen "el día tres de marzo del año cuarenta y siete". Memoridxen dakot zein baporetan be, ta patroie be bai, memoridxen dakot, "Madre Macarena" ta patroie Eusebio Beitia. Eusebio Beitia hor dauzen Eusebio Beitian bisattitte-edo. Entzun dozu /entzunzu/? "el año cuarenta y siete, el tres de marzo", gaurku lez dakot memoridxen, "Un lunes". Entzute dozu /entzutezu/? ta gero ba andrie zera zaharra izan zanelez, nire koñatun ama izan zan maestrie-ta, zaharra izan zalez ba ya hamazortzi urterako ba ein nintzen sotapatroi esaten dan lez, "segundo, segundo de a bordo". Ta hogeta bat urterako, hogeta bi etteko, hogeta bi enerun eitteko ta marzue edo otubrien ba hasi nintzen jefa ta "hasta el año mil novecientos noventa y seis"eko otubrien itzi dot. Ordun egoten izan garizen bost uzandra. Uzandra ba, uzandra izaten izan da ba agintzaidxe, enkargadi izati lez. Ta bakotzak, ba bakotzak beran grupue eukitzen izan dau, ta gero akabun allega gara nobentan batera, neu bakarrik danakaz. Baia ordureko baporak ba gitxittute egon diz. "Ochenta o asi" holan lotuko zin orduen, "en el noventa y seis" itzi dot, ta gaur akabata dauz danak, gaur ez dau portun iñor bez-ta.

4. "Uzandra" lanak

- **Erref:** BRM-023/006
- **Iraupena:** 0:02:07. **Hasi:** 00:08:29. **Bukatu:** 00:10:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Sare-konpontzaileak

Laburpena:

Ugazaba-andrearen, "uzandrea"ren beharrak eta ardurak zeintzuk diren azaltzen du: gainerako beharginak antolatu eta ardura guztiez arduratu. Patroia eta armadorea pertsona bera zen eta berarekin egon behar izaten zen egunero. Hainbeste urte lanean ibili arren, ez du aparteko arazorik izan inorekin.

Transkripzioa

- Ta zein zan uzandrien biherria?
- Uzandrien biherria izan da, lelau izaten izan da, baia gero asko kanbidxe

zan. Jaubiek deittuten izan dotsu /izantsu/ zeuri, ta uzandriek diru osea, uzandriek ein biher izan /bizan/ dau bihargiñek ba bota hara ta hona ta bestera. Ta gero biharran erresponsabilidadie, modistie izati lez, ba modistiek ba trajie ba eitsi imiñi modeluk eta danak, ta gero harek josi, baia zuk errespondidu biher dozu /bizu/ harek txarto edo ondo zer eitten dauen. Hori izan da uzandrien biharra.

- Zuk hartu-emon patroiegaz edo armadoragaz?

- Patroie ta armadora dana izan da bat. Hamen patroiek ta armador, eon zin patroiek hiru armadoregaz, herrikorik ez da egon hemen. Patroie ta armadora dana izen da bat. Ta hareaz, hartun-emon ba hareaz euki bihar izan dozu /izanzu/ diaridxo.

- Ta gero zuk saregiñekaz.

- Bai, ba nik prepara biher izan dot /bidxan dot/ ta ba nik erun biher izan dot /bidxan dot/ dana. Ta lelau izaten izan da ba jaubie, baia gero nik neuk urte asko askotxu lelau ba eitten izan doten zelakuk ein biher dauen ta zer dan, neu dirijiten izan nai eurekaz, ta ez dot okin hori iñoz, iñoz etor jazte e, honek feministetako bat be eitteko gizonan, ez dot ezin dot esan gizon garau baten ganez ein dotenik, itzi etxat ein iñori e! "que no es igual". Osea neure biharra erresponditen dot. Txarto badau, neu nau hamen erresponditeko ta kobru ta ez kobru ta ez dalez izan, total da atipiku, gauze diferenti izan da itsosue herridxegaz. Geuze total diferentie. Ta erun dot, bittu zemat lagun pasa dotezen ta danakaz, neure denpora guztidxen lagun bigaz baiño ez nai hasarratu, [...] danak. Ta danakaz gaur bere diez neuriek, uzandrie da osake neuk ume hazi dotazen guztidxek ta zaharrauek etor dizenak be, dakotez jentie ba harek beste gruputatik etor dizenak ba ba igual, zuk ez dozu okin konzepto zerie, ta gure dotsiet /gutsatie/ hara berorreri Begoña ba printzipala, ba gure dotsat /gutsat/ ba neure denpora guztikue esati lez e, persona ba, beste batzukaz hartun dozu ba deziziño gehixau igual ba zuk pentsau dozune ba.

5. 1947. urtean 118 saregin

- **Erref:** BRM-023/007
- **Iraupena:** 0:01:29. **Hasi:** 00:10:36. **Bukatu:** 00:12:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Sare-konpontzaileak

Laburpena:

Mari saregin lanetan hasi zenean, 1947. urtean, 118 saregin inguru zeuden bost taldetan banatuta. Hasiera batean ez zen lan profesional bezala hartzen, baina gerora hasi ziren gizarte segurantzaren kotizatzen.

6. Kotizazio kontuak

- **Erref:** BRM-023/008
- **Iraupena:** 0:03:54. **Hasi:** 00:12:05. **Bukatu:** 00:15:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak

- Itsasoa » Arrantzontziko bizimodua eta lanak » Itsasontziko bizimodua
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Diru kontuak
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Sare-konpontzaileak

Laburpena:

Hasiera batean ez zuten gizarte segurantzaren kotizatzen. Gerora montepión sartu ziren eta 1943. urtean kofradiatik igualatorioan sartu ziren ziren, baina 18 urterekin kendu egiten zieten igualatoriokoa. 1958. urte inguruan hasi ziren gizarte segurantzaren; gizonen lehenago heldu zitzaizkien. Kofradiak ordaintzen zuen zati bat. 1962. urtean greba bat izan zuten ez zirelako akordio batera heldu.

7. 137 enbarkazio

- **Erref:** BRM-023/010
- **Iraupena:** 0:02:30. **Hasi:** 00:17:54. **Bukatu:** 00:20:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantzontziko bizimodua eta lanak » Itsasontziko bizimodua
- Itsasoa » Lan-tresnak eta azpiegiturak » Ontzi-motak

Laburpena:

Greba eginez gero Bermeo hondoratu egingo zen. 137 bapore egon ziren gehienez, horietako bi banderarena eta farolena: motor txikiak eta baporeenak. Marea bajatzerakoan, Artzakoak irten zitezkeen itsasora, baina portukoak ez, eta señoak egoten ziren hori kontrolatzen. Motor txikiak, osterak, ehundaka egon ziren.

8. Armandoreen soziedadea eta kofradia

- **Erref:** BRM-023/011
- **Iraupena:** 0:03:37. **Hasi:** 00:20:24. **Bukatu:** 00:24:01
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Kofradia

Laburpena:

Saregin bakoitzak bezero kopuru zehatz bat zuen: 20, 30, 40... bapore. Baina denak batera armadoreen soziedadean batzen ziren; ermandadean ordaintzen zuten gizarte segurantzaren barik. Beste zentrala kofradia zen, han tostartekoak eta armadoreak batzen ziren. Bertako antolaketa zelan egiten zen azaltzen du.

9. Sareginen soldata

- **Erref:** BRM-023/012
- **Iraupena:** 0:02:34. **Hasi:** 00:24:01. **Bukatu:** 00:26:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Diru kontuak
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Sare-konpontzaileak

Laburpena:

Sareginen soldata. Bera lanean hasi zenean neskatile bezala 1947. urtean, 2.5 pezeta irabazten zuen egunean saregin bezala. Ezkondu zenean, 7 ogerleko irabazten zituen eguneko "uzandra" izanda; sareginak, aldiz, 5 ogerleko irabazten zituen. Hasieran apuntatu egin behar izaten zuten egindako lana gero eskatzeko. Azkenerako, astean-astean kobratzen zuen. Marik "uzandra" bezala berak eraman behar izaten zituen bere taldeko sareginen kontuak.

10. Harrapatutako arrainaren araberako soldata

- **Erref:** BRM-023/013
- **Iraupena:** 0:03:10. **Hasi:** 00:26:35. **Bukatu:** 00:29:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantzontziko bizimodua eta lanak » Itsasontziko bizimodua
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Diru kontuak

Laburpena:

Arrantzaleen soldata harrapatutako arrainaren araberako zen, egin behar denean egin behar da lan. Edozein egunetan egin behar izaten da lan. Sekula ezin izan da herrian bezala lan egin itsasoan.

11. Neskabilen lana

- **Erref:** BRM-023/014
- **Iraupena:** 0:01:13. **Hasi:** 00:29:45. **Bukatu:** 00:30:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak

Laburpena:

<p>Portuko neskabilen lana zein den azaltzen du: otzarekin arraina hartu, biberak eraman, dirua kobratu... Ahal den arinen bota behar zen berriro baporea itsasora herrian ez baitzuzen dirurik irabazten.</p>

Transkripzioa

- Zuk esan dozu neskatile be ibil ziñela.
- Bai, ibil nai, bapora eukin doten urte bi edo ein dotez neskatile, baia bueno neure biharra ba han falta gehidxau eitten izan doten lez ba neskatile "podía hacer cualquiera".
- Zein zan neskatileen bihera?
- Neskatileen biharra da: bapora datorrenien portora arraiñe dakar, bueno ba harek eittentsuz otzarak ekarri, lagundu, harek gizonak baporak urten biher badau arin, neskatileen pentsure gizon bateaz itzi; arraiñe pise; hareri gizonari biberak eruen; diruek kobra. Osa ze esango dotsut /esangotsut/ ba? kridxada eitti lez, hareri gizonari, ta dana eukin listo preparata ba ariñau juteko. Antziñe-antziñe, gure gaztetan-ta, ba esaten izan die beseuteko-ta ba neskatilek oki biher izaten dauie krielak tertzakaz-eta preparata-ta, ta mutil txikidxegaz ba batelin imindde-ta. Osa gauz bat bandejan iminttie, jatekue datozela amak ez [...] benga arin, juteko biharrera, ba igual-igual-igual-igual. Neskatileen biharra hauri izan da, patroiek aginddu edo gizonak barrukuk hau edo bestie, edo ene bada han bokadillo bat ekarteko edo tabako bat-edo, itsosora. Kustiñue izaten izan

da bapora itsosora etxa biher dela /bidela/ arin, herridxen ez dala irabazten-eta, hauri bakarrik, hauri bakarrik e!

12. Ahal den arinen itsasora irten beharra

- **Erref:** BRM-023/015
- **Iraupena:** 0:03:48. **Hasi:** 00:30:58. **Bukatu:** 00:34:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantzontziko bizimodua eta lanak » Itsasontziko bizimodua
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Diru kontuak

Laburpena:

Portutik noiz irten garrantzitsua da. Berandu baldin bazoaz, eguna argitzeko, egun osoa galdu duzu eta ezin duzu arrantzarik egin. Ez zegoenez soldata finko bat, irabazitakoaren portzentaia irabazten zenez, lan asko egiten zen. Lo eta jan ahal zenean egiten zen. Goizaldean lanera joan beharra egoten baldin bazen ere, berdin-berdin joaten ziren.

13. Josketa, orratzak, hari-motak

- **Erref:** BRM-023/016
- **Iraupena:** 0:02:20. **Hasi:** 00:34:46. **Bukatu:** 00:37:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Sare-konpontzaileak

Laburpena:

Sareginaren egunerokoa lana jostea zen. Ezin zenean josi "frijelatu" egiten zuten. Orratz berezi batzuk zeuden sareak josteko, hiru-lau mota desberdinetakoak. Hasieran egurrezkoak ziren, gerora etorri ziren plastikozkoak. Haria lehenengo kotoizkoa zen; gero, kuraloizkoa; eta, beranduago, 50. hamarkadan-edo, nylonezkoa. Kotoia usteldu egiten zen, eta Dakar aldean (Senegal) marmoka asko zeudenez erraz usteltzen zen.

Transkripzioa

- Ta hola saregin kontuena-eta, eguneroko biherrana ta, ze biher izaten zan saregiñen egunerokoa?

- Bai josten! Josten, osa baporak abiseten dotsu /abisetentsu/, bueno abise antziñe portora etorri arte be ez zan jakitten izan. Datoz, ta hausitte dako, horra saregin bi, hara saregin bet, ha josi biher izan dozu /bizanzu/, hausitte ezin izan dau jun itsosora-ta. Ezin denien haulan frejile, frejilar haulan, ta "bolso" zaku esaten izan dotsagu /izantsagu/, baia bera arraiñe egon dan lekuko zuluk eta konpondu ondo, ostantzien han antxoak ensegida eitten izan dotsuie /izantsuie/ bidie errementa "y ahí se quedaba todo".

- Zelan josten zan?

- Orrotzakaz, espezialak egon diz orrotzak, orrotza ta artazidxe josteko. Hiru-lau orrotz klase e, bai, hiru-lau orrotz klase.

- Zelakoak zien?

- Egurrezkuk. Egurrezkuk, gero etor zin plastikozkuk be baia egurrezkuk

izaten izan dizen ba.

- Izenik-edo eukitten ban edo orrotza zan?

- Ez. Orrotza, orrotza ta gero "uno, dos" markaziñue, numeraziñue, "unos, dos, tres", markaziñue okitzen izan dau.

- Beti egurrezkoa.

- Bai egurrezku izan da, gero plastiku etor da e! Baie egurrezku beti izan da gozuaue. Hausi eitten izan da asko, baie pasa eitten izan da. Eukitzen izan dozulako batzuk ganera izan diz saregin profesional polittek e, geuzek erreminttek ondo dakoienak-eta. Ta okitzen izan dauie ba, belztute izati lez bera ze esango dotsut /esangotsut/ ba? haulan, haunelez, kolorie-ta politto esatie lez, laban-laban korriteko, "pa que vaya" "dxa-dxa", politto, musturtxue afiñeta-ta.

- Ta haridxe?

- Haridxe bai, haridxe lelau aldogoie, ta gero nylona. Nylona eon zan, nylona bat baie zantarra, nylon nylon purue, nylona etor da "cincuenta y" lelangoko lelangokue nylon etor zan "sesenta y dos"erako etorritte egon da, "cincuenta"n edo haulan. Frantzitik ekar zauien bat, ez zan izen nylon purue, "barbas" esaten izan dotsaguen /izantsaguen/ bizar morroi bat etor zan bera saltzien. Ta lelau-lelau etor zan kuralon, kularoie, algodoien atzetik kuraloie, ze algodoie eitten izan da usteldu ta gero Dakarrera ta hasi zienien, ba klaro han sikatu ein bihar ta ostantzien gero marmoka, hori medusilakue izan da marmoka, ta horrek eitten dau erre asko.

14. Sareak tindatzen; murtzilak

- **Erref:** BRM-023/017
- **Iraupena:** 0:01:08. **Hasi:** 00:37:06. **Bukatu:** 00:38:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Sare-konpontzaileak

Laburpena:

<p>Kotoizko sareak tindatu egiten ziren. Nylon mota bi zeuden; batek ez zuen murtzila, korapiloa, ondo hartzen. "Laskie" egiten ikasi behar izaten zen, ("laskie" murtzila baten izena da).</p>

Transkripzioa

- Emoten izan dotsoie /izantsoie/ tintie ba horrekaz eindde, ze arbola ezan da bera? haren zozpalak kendu ta ein dxo-dxo-dxo-dxo ta harekaz tintie, baie gero alkatrana be bai, alkatrana be bai, alkatrana ta doie "cincuenta y algo" "seis"en edo haulan alkatrana-ta emoten izan dotsoie /izantsoie/ ta gero nylonak urten dauenin ba nylonak ez dau okin problemarik, nylonak ez dau okin problema garau bat bere. Ta hari dxoten izan da, nylona baie bat izan da brillodune ta karo ez dau hartzen izen moropillue euskeraz, guk murtzillie esan izan dotsagu /izantsagu/ ez dau, ta gero eitteko zera bere, juntie hari bet bestiaz haridxegaz, jakin bihar izan da /bizanda/ eitteko laskie ta, ikasi bihar izan diz /bizandiz/ geuza batzuk ba, ostantzien eitten izan da "de nudo a nudo" txafa eitten izan da tqa klaro ba feo, feo ta zulue.

- Laskie zer da?

- Laskie da hari bi haulan imiñi haulan, "dra" ta bestien begidxe ta "drink". Laski da murtzile baten izena. Bai laskie., bai.

15. Hari-fabrikak

- **Erref:** BRM-023/018
- **Iraupena:** 0:01:40. **Hasi:** 00:38:14. **Bukatu:** 00:39:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Sare-konpontzaileak

Laburpena:

Hari-fabrikak Bermeon egon ziren. Azken sareetan erabilitako nylona Tailandiatik ekartzen zen.

16. Hari-lodierak

- **Erref:** BRM-023/019
- **Iraupena:** 0:02:34. **Hasi:** 00:39:54. **Bukatu:** 00:42:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Sare-konpontzaileak

Laburpena:

Hari-ek lodiera mota askokoak egoten ziren. Egin beharreko lanaren arabera mota desberdina erabiltzen zen. Bere egindako lehenengo sareek 80 kilo berun izan zuten. Mari lanera beti joan da pozik eta gustura.

17. Sarearen mailak eta zakuak

- **Erref:** BRM-023/020
- **Iraupena:** 0:02:44. **Hasi:** 00:42:28. **Bukatu:** 00:45:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantzontziko bizimodua eta lanak » Itsasontziko bizimodua
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Sare-konpontzaileak

Laburpena:

Sare-mota bakarra zegoen, baina arrain txikiagoak hartzeko sarearen maila desberdina izaten zen. Txitxarroa eta berdela harrapatzeko zakua aldatu egin behar izaten zitzaion. Sareko arrainak hartzeko salabardoa eta mediomundoa erabiltzen zuten.

18. Sareak sikatu eta tindatu

- **Erref:** BRM-023/021
- **Iraupena:** 0:03:47. **Hasi:** 00:45:12. **Bukatu:** 00:48:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Sare-konpontzaileak

Laburpena:

<p>Kotoizko sareak astero sikatu behar izaten ziren ez usteltzeko. Bapore

asko zeudenean sareak zabaltzeko leku gutxi zegoela-eta, Lamera puntan eta Talako arboletan zabaltzen zituzten. Moilan lekua hartzeko askotan goiz jaiki behar izaten zen. Sikatu ostean, tindatu egin behar izaten ziren; fabrika batzuetako frijiontzietan tindatzen ziren, irakindako tintean. Tintea marmoka kentzeko izaten zen.</p>

Transkripzioa

- Pauli: Esaizu hauri, patatiegaz zer pasa dxatzun. Esango dau, Itsaso? papatiaz ze pasa dxatzon, istorixe pasa dxatzo patatiaz, ia konta!
- Mari: Patataie erosi nauen Bermiora etor naaienien, hartu nauen terrenotxu bet errentan ta ba patatie eraitteko. Ta hartu nauen ta ni patatie ederra gero, haulako patatie, zelako patatie! liso-liso-lisue. Baie ezetara be ezin dxan, gogorra! Ure bera bera patatie, ure sartzien izen daniko lodittu, bapez, patatiek beti eitten dau [...] lodittu, keba, ure! Ta ba nik ha patatie berau dxan bihar ta nik honeaz ezin dot ezer ba. Dxun naien patatie saltzien, gero neuk patata ona erosteko, ta ha saldu. Ta "dxun biher dot / bidot/ hamen baiño merkiau emon biher dot /bidot/", hiru pezetan egon zan patatie kilue eta nik esan doten: "ba hamaike errealien emongo dot". Ta ni nauen ba hamaike errealien, ta haur andra bat etor dxazten alde zeran, ta esan dotsatenien hamaike erriel, ba benga dana piseten, ta jentie hamaike erriel esan daunien ba dana beteta, ta haur. Ta "zu bidxer nator ostabe, bidxer ekarko dotsutie ostabe, ta zuk itzizu hauneri atzekuri be".
- Pauli: Kilotxu bet-edo, zeuk erun barik dana. Baie merke eizan dalez.
- Mari: "Itzi eizu ba", ezetz!
- Pauli: Berak erun bidaula dana.
- Mari: "Ni nau lelau, asieske nik nahi doten beste". Harek ume danantzako erun dittuz /erunttuz/ patatak. Hurrego egunien etor zan ta esan dotsat / esantsat/: "Engrazi, patatie dakot". "Zuez zeu, patata ama txarridxen etxera, nik ez dot gure hori papatie-ta".
- Ama txarridxen etxera.
- Pauli: Ama txarridxen etxera. Klaro, patata gogorra ta harek erun dau neu nau lelau ta berak dana ta urten dotso ba patata zantarra, ta beste egunien jun dxatsoonin ofreziten "Engrazi, etorri hamen dakot-ta". "Zeu ta zeu patata tira ama txarridxen etxer. Ez dot bihar zure patatarik-ta". Klaro gogorra.
- Mari: Baia haulan holan saldu nauelez, saldu nauen kajatatik. Merkiau emoten izen dot, emon ta eskapa neuk plazatik.
- Pauli: Liikide zauen patata gogorra.
- Hori ez da tranpie eittie?
- Pauli: Ordun libre, hori ez da [...]!
- Mari: Nik erosi dot, niri saldu dostenak be, ba emon dost! Kinttel bi patata.
- Pauli: Asike gero zuk beste batzuri emotie ez da izan pekatu, ezta Mari? zeu be engañe, ta merkiau hondiño.
- Mari: Ta nik merkiau emon, saldu merkiau. Eske ezin dxan ezin dxan, baie. Ta haunek kanpotarrak orduntxek etorriten hasitte egon zien Bermiora, eta asko "Oye, una patata ni el presto se puede comer". Neuk harrapa, hamen neure patatien antzekue. Ta entzun dotsatenien grazidxek emon doste, "ni el presto se puede hazer".
- Pauli. Harridxe izan dok ha, harridxe.
- Mari: Harridxe izan dok ha.

19. Kotoizko hari-motak; orratz-motak

- Erref: BRM-023/022

- **Iraupena:** 0:02:46. **Hasi:** 00:48:59. **Bukatu:** 00:51:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Sare-konpontzaileak

Laburpena:

Erabiltzen zituzten kotoizko hari-motak aipatzen ditu: konposturakoa, pegatzekoa, sendagarria, armatekoa. Lau-bost orratz klase desberdin ibiltzen zituzten. Hariak berdeak eta marroiak izaten ziren; berdea, antza, gutxiago ikusten da itsasoan. Bermeoko Garzia fabrikako haria zen onena.

20. Sare motzari lazo zuria

- **Erref:** BRM-023/023
- **Iraupena:** 0:04:17. **Hasi:** 00:51:45. **Bukatu:** 00:56:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Sare-konpontzaileak

Laburpena:

<p>Ondo josteko ez omen dago sekreturik, lana gustuz egitea baino ez da kontua. Beharrera ez da joan behar bakarrik dirua irabazteko asmoz. Txarto edo motz egindako lanari lazo zuri bat jartzen zaio hurrengotan jakiteko zein den eta polito jartzeko. Ugazaba-andreak, "uzandrak", errepasatu behar izaten zuen gainerakoen lana.</p>

21. Sare-konpontzaileen arropak

- **Erref:** BRM-023/024
- **Iraupena:** 0:02:26. **Hasi:** 00:56:02. **Bukatu:** 00:58:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Sare-konpontzaileak

Laburpena:

Normalen sare-konpontzaileak moilan egoten ziren, baina neguan kofradia zaharrean egoten ziren. Antzina mantoiarekin egoten ziren ipurdi azpian ezer ez zutela. Amantala derrigorrezko jantzia da; garrantzizkoa da arropa egokiak izatea. Udan ortozik edo txapinekin egoten ziren; bestela zapatilak zituzten.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2025-11-15

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkarte

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com